

zova sa kojima će se Crna Gora susresti u ovoj oblasti je stvaranje i implementacija pravnog okvira za međusobno priznanje i izvršenje odluka, kao i učešće Crne Gore u Evropskoj pravosudnoj mreži u građanskim i privrednim stvarima.

EUROJUST i Evropska pravosudna mreža su neki od ključnih instrumenata pomoću kojih se razvija **pravosudna saradnja u krivičnim stvarima** u okviru država članica Evropske unije, kao i s trećim državama. Razlog za visok stepen razvoja sistema u ovoj oblasti jeste težnja ka zajedničkoj borbi protiv kriminala, koja je među prioritetima djelovanja EU. Pravosudna saradnja u krivičnim stvarima počiva na principu uzajamnog priznanja presuda i drugih sudskih odluka jedne države članice u drugim državama EU, kao i na uzajamnoj pravnoj pomoći. Takođe, počiva i na približavanju nacionalnog zakonodavstva i usvajanju niza minimalnih standarda.

Šengenski pravni okvir i EUROPOL su baza na kojoj počiva pitanje **policijske saradnje**.

Značajna podrška razvoju i funkcionisanju ogleda se i kroz djelovanje Evropskoj policijskog koledža – CEPOL-a. U ovom segmentu posebno se ističu Šengenska konvencija, čijom sadržinom je propisana obaveza policijskih organa da pomažu jedni drugima u cilju prevencije i otkrivanja kriminala. Takođe, za Crnu Goru je važan i tzv. Ugovor iz Prima, koji se odnosi na intenziviranje prekogranične saradnje, posebno po pitanju borbe protiv terorizma, prekograničnog kriminala i ilegalnih migracija, a ne manja važna je i Bečka konvencija, te niz bilateralnih međunarodnih ugovora kojima se prepoznaju i afirmišu različiti oblici policijske saradnje (napr. zajedničke patrole, zajednički granični prelazi, zajedničke operacije, rad u zajedničkim centrima i dr.).

U oblasti **carinske saradnje** ističe se Konvencija o uzajamnoj pomoći i saradnji carinskih službi, koja za cilj ima olakšanje carinske saradnje radi sprječavanja i otkrivanja krivičnih djela i prekršaja iz oblasti carine na štetu nacionalnog zakonodavstva država članica i komunitarnog prava.

Kontakt: Kancelarija glavnog pregovarača:
tel: +382 (0)20 225-568; +382 (0)20 246-264
e-mail: kgp@mfa.gov.me; web sajt: <http://www.mvpei.gov.me/>

24 PRAVDA, SLOBODA I BEZBJEDNOST

Osnovni cilj realizacije svih aktivnosti prepoznatih u okviru Poglavlja 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost jeste da se omogući **slobodno kretanje ljudi, uz garantovanje njihove bezbjednosti**. Tako široko postavljen okvir obuhvata spektar većeg broja pitanja – od upravljanja vanjskim granicama Evropske unije, preko pravosudne saradnje u građanskim i krivičnim stvarima, zatim pitanja i oblasti u okviru borbe protiv organizovanog kriminala, preko pitanja vizne politike, migracija i azila.

Konkretno, oblast Pravda, sloboda i bezbjednost, u okviru poglavlja 24, podijeljena je na **12 podoblasti**. To su: azil, migracije, vize, spoljne granice i šengenska pravna tekovina, suzbijanje organizovanog kriminala, suzbijanje zloupotrebe droga, suzbijanje trgovine ljudima, suzbijanje terorizma, pravosudna saradnja u građanskim i privrednim stvarima, pravosudna saradnja u krivičnim stvarima, policijska saradnja i carinska saradnja.

Azil predstavlja jednu od ključnih oblasti kojoj Evropska unija posvećuje visok stepen pažnje. Crna Gora, kao kandidat za članstvo u Evropskoj uniji, već je počela da se suočava s povećanim brojem tražilaca azila. Zakonodavstvo Crne Gore u ovoj oblasti je u najvećoj mjeri usklađeno, a izazov predstavlja učlanjenje Hrvatske u EU, čime dio granice Crne Gore postaje spoljna granica s EU. U periodu koji slijedi, ključni izazovi za Crnu Goru će se ogledati u pripremi kapaciteta za adekvatno servisiranje tražilaca azila i njihovo zbrinjavanje.

Migracije su, uz oblast azila, u posebnom fokusu Evropske unije. Iz tog razloga, ali i u cilju čuvanja sopstvenog javnog poretka, svaka država kandidat za članstvo u Evropskoj uniji mora obezbijediti usklađenost svog normativnog okvira sa komunitarnim pravom u ovoj oblasti, ali i njegovu punu implementaciju. Oblast migracija podrazumijeva širok dijapazon podoblasti, kao što su: legalne migracije, sprječavanje ilegalnih migracija, readmisija, postupanje sa strancima itd.

Politika viza je sastavni dio vanjske i bezbjednosne politike, kako država članica Evropske unije, tako i Crne Gore, koja teži integraciji u Evropsku uniju. Prije svega, vizna politika podrazumijeva mehanizme zaštite interesa države, zaštitu sigurnosti javnog poretka i sprječavanje nezakonitih migracija. Crna Gora će primjenjivati zajedničku viznu politiku Evropske unije i u toj namjeri posebno je važno uspostavljanje zahtjevnog i skupoćenog Viznog informacionog sistema.

Jedno od osnovnih načela Evropske unije ogleda se u pravu na slobodno kretanje ljudi i slobodan promet kapitala i usluga. **Šengenski sporazum** je osnovni akt u oblasti izgradnje i očuvanja spoljnih granica Evropske unije. Cilj je ukidanje kontrole na unutrašnjim granicama i obezbjeđenje slobode kretanja građana Evropske unije. Nakon Šengenskog sporazuma, potpisana je i Šengenska konvencija. Navedena dva dokumenta čine osnovu tzv. Šengenske pravne tekovine. Pored velikog broja članica EU i Island, Norveška i Švajcarska postale su dio Šengenskog prostora. Unaprijeđena verzija

Šengenskog informacionog sistema, tzv. SIS II, počela je sa radom aprila 2013, a za Crnu Goru je od važnosti i preuzimanje, te primjena pravila i iz Šengenskog kodeksa o granicama.

Oblast **borbe protiv organizovanog kriminala** na nivou Evropske unije baziran je, prije svega, na Okvirnoj odluci Savjeta o borbi protiv organizovanog kriminala, ali i na Konvenciji Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala, tzv. Palermo konvenciji, s pratećim protokolima. U dijelu usklađivanja pravnog sistema, Crna Gora je sprovedla niz aktivnosti kojima je ostvaren visok stepen usklađenosti, ali postoji prostor i za dalji napredak, posebno u dijelu unapređenja sadržine krivičnog zakonodavstva. U narednom periodu izazov koji se stavlja pred Crnom Gorom je puna implementacija preuzetih standarda.

Saradnja u **oblasti borbe protiv droga** podrazumijeva strateško i normativno planiranje i razvoj, kako u dijelu preventivnih, i terapeutskih, tako i u dijelu represivnih aktivnosti i sankcionisanja svih oblika protivzakonitog djelovanja. Ovo je, takođe, još jedna oblast u fokusu interesovanja Evropske unije i njenih institucija. Crna Gora kao zemlja kandidat mora biti spremna da pored obezbjeđivanja usklađenog normativnog okvira, ostvaruje konstantnu saradnju sa zemljama EU i regiona, u cilju suzbijanja krijumčarenja, ilegalne proizvodnje i prodaje i upotrebe opojnih droga.

Trgovina ljudima predstavlja jedan od problema u svijetu, kojem i EU posvećuje

visok stepen pažnje. Ljudska sloboda je segment korpusa ljudskih prava koja je zaštićena većim brojem međunarodnih ugovora, a posebno konvencija Ujedinjenih nacija i Savjeta Evrope. Od Crne Gore, kao kandidata za članstvo u EU, očekuje se da obezbijedi odgovarajući strateški i normativni okvir koji će biti u potpunosti usklađen s pravnom tekovinom EU, uz obezbjeđenje adekvatne implementacije.

Evropska bezbjednosna i odbrambena politika predstavlja oblast u okviru koje se razvija i zajednička politika Evropske unije u oblasti borbe protiv terorizma. Crna Gora je potpisnica najvećeg broja konvencija protiv **terorizma** koje su donijele UN i Savjet Evrope, a u cilju vođenja komplementarne politike sa Evropskom unijom u ovoj oblasti, Crna Gora je usvojila i niz mjera u borbi protiv terorizma. U narednom periodu se očekuje dalje usklađivanje zakonodavstva u ovoj oblasti i postizanje adekvatnog stepena usklađenosti sa pravnom tekovinom Evropske unije.

Razvoj sistema **pravosudne saradnje u građanskim i privrednim stvarima** pokrenut je s osnovnim ciljem radi olakšavanja sudske saradnje u građanskoj i privrednoj materiji. U daljem periodu pristupilo se unifikaciji međunarodnog privatnog prava, što je dovedeno u usku vezu s jednim od ključnih principa postojanja Evropske unije – slobodom kretanja ljudi. Danas je osnovni cilj pravosudne saradnje u ovim oblastima stvaranje jedinstvenog sistema za prekograničnu implementaciju građanskog prava u okviru čitave Evropske unije. Neki od najvećih iza-